

123. SOHBET

Dua'ya Olan İhtiyacımız

Kur'an-ı Kerim ve hadis-i şeriflerde sık sık vurgulanan konulardan bir tanesi de duadır. Dua kulun acizliğini bilerek Allah'a yöneldiği makamdır. Dua seslenmek, çağırarak, yardıma çağırarak, Allah'a yalvararak, O'ndan dilekte bulunmak, O'na yakarmak anlamlarına gelir. Dua etmek insanın fitratında vardır. Bundan dolayıdır ki her dinde dua etme söz konusudur. İnsan her ne zaman üstesinden gelemeyeceği bir olayla karşılaşarsa, keder, sıkıntı ve acizliğe düşerse dua ile bundan kurtulmayı umut eder ve dua eder. Bu durumu Yüce Allah Kur'an-ı Kerim'de şöyle ifade buyurmuştur: *وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا* “İnsana bir sıkıntı dokunduğu zaman, gerek yan yatarken, gerek otururken, gerek dikilirken bize dua eder.”¹

Dua edilmesinden Allah (cc)'un kendisi de razı olmakta ve istemektedir. Dua etmeyen kullarını da tabiri caizse tenkit ve takdir etmektedir. Nitekim şu ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: *قُلْ مَا يِعْبَأُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ* “(Resulüm!) De ki: “Rabbim size ne kıymet verir duanız olmasa?”² Peygamber Efendimiz (as) da dua etmenin mertebesini ve kıymetini ifade etmek üzere şöyle buyurmuştur: “لَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنَ الدُّعَاءِ” Allah katında duadan daha şerefli bir şey yoktur.”³ Çünkü dua kulluğun değer ölçüsü, rahmet kapılarının anahtarı ve kulun manevi koruyucusudur.

Dua sadece Allah'a yapılmalı, araya araçlar konulmamalıdır. Günlük beş vakit namazımızda tekrar ettiğimiz Fatiha suresinde Cenab-ı Hak adeta duanın edebine dikkatlerimizi çekmiş ve şöyle buyurmuştur: *إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ* “Ancak sana ederiz kulluğu, ibadeti ve ancak senden dileriz yardımı, inayeti. (Ya Rab!).”⁴

¹ Yunus, 10:12

² Furkan, 25:77

³ Tirmizî, Sünen, Deavât, 1, (H. No: 3292, Mektebetu Şamile)

⁴ Fatiha, 1:5

Dua Edenin Hali Nasıl Olmalı?

Dua bir ibadet olduğuna göre, her ibadette olduğu gibi, ibadetin kabul şartlarına riayet etmek gerekir. Bunun için önce yenilen, içilen ve giyilen şeylerin helalinden olmasına gayret edilmelidir. Dua ederken kalp huzuru içinde olunmalıdır. Mümkün mertebe dua ederken Kibleye yönelinmeli, eller gök yüzüne doğru kaldırılmalı, dua bitiminde de eller yüze sürülmelidir.

Duayı bağırp çağırarak değil sesle sessizlik arasında bir ses tonuyla, vecd ve huşu içinde yapılmalıdır. Buna işaret eden ayet-i kerimelerden ikisi şöyledir: **ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ** *“Rabbinize yalvara yalvara ve gizlice dua edin. Çünkü O, haddi aşanları sevmez.”*⁵ **وَإِذَا سَأَلَكَ** *“Şayet kullarım, sana benden sordularsa, gerçekten ben çok yakınımdır. Bana dua edince, duacının duasını kabul ederim. O halde onlar da benim davetime koşsunlar ve bana hakkıyla iman etsinler ki, doğru yola gidebilsinler.”*⁶ Hz. İbrahim (as)’ın lisanıyla gelen ayet-i kerimde de Rabbimiz, **إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ** *“Şüphesiz ki Rabbim duamı çok iyi işitir.”*⁷ buyurmuş ve kendisinin dua edenin duasını mutlaka işiteceğini haber vermiştir. Dolayısıyla duada bağırp çağırmağa ve taşkınlık yapmaya lüzum yoktur.

Dua Etmede Usul Nedir?

Dua etmeye Allah’a hamdu sena ederek, Rasûlü’ne de salat-ü selam getirerek başlanmalı ve bitirirken de aynı şekilde bitirilmelidir. Peygamber Efendimiz (as) şöyle buyurmuştur: **إِذَا صَلَّى** *“Biriniz dua edeceği zaman Allah’a hamd ve senâ ile başlasın, Resûlüne salâvât getirsin ve bundan sonra artık dilediği duayı yapsın.”*⁸

⁵ A’raf, 7:55

⁶ Bakara, 2:186

⁷ İbrahim, 14:39

⁸ Tirmizî, Sünen,

Ayrıca duada istenilen şeyin tekrarlanması da güzel görülmüştür. İbn Mesud (ra)'dan rivayet edildiğine göre, dua ederken üç defa tekrarlamak ve üç defa mağfiret dilemek Rasûlullah'ın (sav) hoşuna giderdi.⁹ Bir de duayı abdestli yapmak güzeldir.

Duanın Kabul Edilmesinde Acele Edilir mi?

Dua ettiğimizde elbette duanın hemen kabul görmesini arzu ederiz. Fakat duanın hemen kabul olması için acele edilmemelidir. Duayı gereklerine uygun bir şekilde yaptıktan sonra kabul edilip edilmemesi Cenab-ı Hakk'a havale edilmelidir. Asla ben dua ettim ama kabul olmadı dememek gerekir. Belki sonra kabul edilebilir; yahut kabulü bir başka şeye bağlanabilir veyahut bu dua sebebiyle kim bilir başa gelebilecek bir bela ve sıkıntı giderilmiş olabilir. Bu hususta, Ebu Hüreyre'den (r.a) rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: **يُسْتَجَابُ لِأَحَدِكُمْ مَا لَمْ يَعْجَلْ فِيْقَوْلِ قَدْ دَعَوْتُ رَبِّي فَلَمْ يَسْتَجِبْ لِي** “Biriniz acele edip, ‘Ben dua ettim ama duam kabul olunmuyor!’ demedikçe duası kabul olunur.”¹⁰

Kulun duası ile ilahi rahmet arasında doğrudan ve sıkı bir ilişki vardır. Duayı terk eden kimse, kendisini ilahi rahmetten mahrum etmiş demektir. İlahi rahmetten mahrum olan kimsenin de duadan nasibi olmaz. Rahmet Peygamberi Efendimiz (sav) bu ilişkiyi şöyle beyan buyurur: **مَنْ دَعَا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الرَّحْمَةِ** “Dua kapılarının kendisine açıldığı kimseye (yani dua nasip olan kimseye) kabul kapıları ve rahmet kapıları da açılır.”¹¹ Demek ki, dua etmeye kalkışıyorsa bir insan, dua etmeyi Allah ona nasip etmiştir, demektir.

Adamın biri, Zünnunu Mısırî (ks)'ye, “Efendim, bana Allah'ın en azametli adını (İsm-i azamını) öğretir misin?” diye sorar. Hz. Zünnun bu soruyu soranı azarlayarak, “Sen bana Allah'ın en küçük adını öğret ki, ben de sana en büyüğünü öğreteyim” dedi. Devamında soruyu sorana nasihat ederek şöyle devam etti: “Ey kardeşim, şunu bil ki Allah'ın bütün adları büyüktür. Yeter ki sen samimi ol. O zaman bu adlardan hangisiyle istersen, isteğin gelir.”¹²

⁹ Müslim, Sahih, 5/179, H. No: 4750 (Mektebetu Şamile)

¹⁰ Buhari, Sahih, 19/416, H. No: 5865

¹¹ Tirmizî, Sünen, 11/459, H. No: 3471

¹² Tezkiretü'l Evliya, Zünnun-u Mısırî (ks)

Darda kalınca dua etmek değil, dua hayatımızın her anında yapılmalıdır. Müminin günlük virdi duası olmalıdır. Dua için bir vakit tayini de şart değildir. Ancak duanın devamlılığı için beş vakit namaz en elverişli zamanlardır. Her namazın bilhassa ardından dua edilmeli ve Cenab-ı Hakk'a yönelinmelidir.

Duaya her zamankinden daha çok ihtiyacımızın olduğu bir dönemde yaşamaktayız. Şahsi sıkıntılarımız var. Ailevi problemlerimiz her gün çoğalıyor. Ümmet-i Muhammedin bitmek tükenmek bilmeyen imtihanları bütün İslam alemini kavuracak büyüklüktedir. Dolayısıyla duaya en çok muhtaç olduğumuz bir zamandayız. Müslümanlar olarak da sığınacak ve yardım istenecek en yüce ve en güçlü makam Allahu Teala Hz.lerinin yüce katıdır. Öyle ise duaya ihtiyacımız var ve dua etmeye devam etmeliyiz.

Sohbetimizi Peygamber Efendimiz (as)'ın en çok yapmış olduğu dua ile bitirelim. Enes (ra) şöyle naklediyor: **كَانَ أَكْثَرَ دُعَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ** "Peygamberimiz (as), en çok şöyle dua ederdi: Allahım! Ey Rabbimiz! Bize dünyada da ahirette de güzellik ver ve bizi cehennem ateşinden/ azabından koru!"¹³

Alınacak Dersler:

1. Dua bir ibâdetdir.
2. Duayı edeplerine uygun bir şekilde yapmak gerekir.
3. Duanın kabulünde acele etmemek gerekir.
4. Hayatımızın her anında dua ile Allah'tan yardım istemeliyiz.
5. Peygamber Efendimiz (as)'ın dualarıyla dua edersek dualarımız daha bereketli olur.

Ödev: Bu hafta;

Evrad-ı şerifte yazılı bulunan günlük zikir programımızdaki dualara devam edelim.

¹³ Buhari, Sahih, 19/494, H. No: 5910